

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

РАЗРЕД: IV (ЧЕТВРТИ) (ЕНГЛЕСКИ-ПРВИ СТРАНИ ЈЕЗИК, 2. ГОДИНА УЧЕЊА)

НИВО ПОСТИГНУЋА: ПОЧЕТНИ 1

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 72

ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА:

- Омогућити развој језичке компетенције ученика, што представља централни, незамјениви аспект учења језика, а посебно развој комуникационе способности ученика;
- Боље упознати ученике са њиховом културом, научити их да је цијене, али и да разумеју и поштују друге културе;
- Омогућити свим ученицима да уживају у учењу, да буду мотивисани за учење, да науче размишљати, те да се оспособе за даље учешће у самосталном, појединачном или групном учењу, раду или обуци;
- Припремити све ученике за ефикасно и одговорно учешће у друштву, развијајући њихов позитиван став према културалним, вјерским и другим различитостима које су присутне у њиховом друштву, развијајући на тај начин коректно и праведно друштво, које ће да вреднује такве различитости;
- Омогућити ученицима да развију самопоуздање и самопоштовање, чиме утиру пут ка властитом срећном и здравом животу испуњеном задовољством;
- Код ученика развијати радозналост, самосталност и креативност;
- Подстакнути ученике на лијепо понашање у школи и на јавним мјестима, као и у кругу њихових породица;
- Развијати код ученика способност да пажљиво слушају и цијене мишљење других;
- Развијати код ученика љубав према природи и еколошку свијест;
- Развијати код ученика принцип хуманог односа између полова;
- Омогућити континуитет и повезаност учења језичких вјештина на страном језику пратећи кривуљу когнитивног развоја дјете.

ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНИ САДРЖАЈ:

Ученици ће учити језик и проширивати свој вокабулар ослањајући се на знање стечено кроз учење других наставних предмета, а у оквиру датих тема.

ИНТЕРКУЛТУРАЛНЕ ВЈЕШТИНЕ:

Ученици ће(се):

- упознавати са сличностима и различитостима између њихове земље и земаља енглеског говорног подручја на подручју културе, едукације, слободног времена ученика, начина живљења, а у оквиру датих тема;
- навикавати да се учтиво понашају у комуникацији са припадницима културе о којој уче;
- учити да комуницирају и да се понашају у свакодневним ситуацијама на начин који је природан за културу земље чији језик уче, обраћајући посебну пажњу на односе међу људима при непосредном контакту, комуникацији, на оно што ученике интересује, итд.;
- научити да поштују традицију, обичаје, навике других људи, итд.

УЧЕЊЕ КАКО ТРЕБА УЧИТИ:

Ученици ће учити да:

- буду одговорни и активни када уче језик;
- користе различите радне методе и стратегије учења типичне за учење језика, као што је извођење смисла из контекста итд.;
- надограђују знање коришћењем различитих метода, као што је парафразирање;

- користе информационе технологије код учења језика;
- оцјењују своје активности и активности својих другова из одјељења, као и ниво свог и њиховог знања у односу на постављене циљеве и, ако је потребно, мијењају методе рада;
- користе самостално уџбенике.

САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ (ИСХОДИ) ПРОГРАМА

Теме:

Тема	Садржаји
Лично представљање	Алфавет: ученици ће учити слова енглеске абецедe и основе ортографије Вокабулар: Ученици ће понављати или учити основни вокабулар који се односи на задате теме:
Породица	<ul style="list-style-type: none"> • Представљање: нпр: <i>name, friend</i>, итд. • Чланови уже и неки чланови шире породице, нпр: <i>mother, grandmother, grandfather, uncle, aunt, cousin</i>. итд.
Кућа, дом	<ul style="list-style-type: none"> • Просторије у кући и намјештај, (нешто проширенији вокабулар) нпр: <i>kitchen, hall, loo/lavatory, coffee-table, bookcase, curtain, shelf, carpet</i>;
Моја околина	<ul style="list-style-type: none"> • Околина, живот у граду и на селу, нпр: <i>garden, yard, street, traffic-lights, park, shop, bus station, car park, post office, cinema, theatre, village, river, wood, lake, hill, bridge, trees</i>, итд.
Школа	<ul style="list-style-type: none"> • Школа, нпр: <i>school subjects, school mates, school furniture, pupil's things, posters</i>, итд.
Свакодневни живот	<ul style="list-style-type: none"> • Свакодневни живот, рутинске активности, нпр: <i>sleep, get up, in the kitchen</i> (нпр: <i>tableware: spoon, knife, fork, plate, cup, glasses</i>), <i>in the bathroom</i> (нпр. <i>toothpaste, toothbrush</i>), <i>wash</i> (нпр: <i>main parts of the face/body</i> – нешто проширенији вокабулар), <i>learn, clean, work, job, car, bus, walk, sports</i>, итд.

У табели није дат оквирни број часова за реализацију неке теме. Наставник ће приликом планирања и припремања за наставни процес, узимајући у обзир факторе попут нивоа постигнућа ученика, нивоа сложености наставне теме и сл, одредити број часова који је потребан за реализацију појединих садржаја у оквиру неке теме. Преостали часови су предвиђени за писане провјере постигнућа. У току другог полугодишта потребно је реализовати један ЗОТ. Предложене теме су обавезни дио садржаја наставног програма, али немају обавезујући карактер што се тиче редослиједа наставних цјелина нити повезивања поједине тематике с предложеним језичним структурама, што значи да их не треба схватити као градиво предвиђено за једну лекцију у уџбенику.

Оперативни циљеви / Исходи	Садржаји програма /Појмови	Корелација са другим наставним предметима
<p>РЕЦЕПЦИЈА</p> <p>а) СЛУШАЊЕ И РЕАГОВАЊЕ Ученици ће слушати изговорени текст и реаговати: невербално, нпр.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - цртањем, - редањем илустрација по одређеном редослиједу, - бојењем наведених предмета или ликова наведеним бојама, - повезивањем одређених илустрација с одговарајућим текстом или дијелом текста, - извршавањем упутстава и наређења; <p>вербално, нпр.:</p>	<p>Ученици ће понављати/или учити:</p> <p>Именице -властите, опште, -множинаименица, -присвојни генитив(<i>John's, Mary's</i>);</p> <p>Замјенице -личне, -показне: <i>this, that, these, those</i>, -упитне: <i>who, what</i>;</p> <p>Придјеве -Детерминаторе: -чланове: <i>a/an, the</i>; -присвојни придјевии: <i>my, your, his, he, our, their</i>,</p>	<p>Корелација са предметима који се изучавају удругој тријади основне школе. Знања која се стичу у оквиру ових предмета доприносе</p>

<p>-понављањем ријечи, израза или читавих реченица које је изговорио наставник или које су чули са касете, CD-а, и сл.</p> <p>- Давањем кратких одговора на питања која поставља наставник или која су чули са касете, CD-а, и сл.</p> <p>- Испуњавањем табела или допуњавањем реченица, ..</p> <p>б) ЧИТАЊЕ И РЕАГОВАЊЕ Ученици ће читати кратке текстове, у себи или наглас, тражећи одређену информацију или детаље и реаговати:</p> <p>невербално, нпр:</p> <ul style="list-style-type: none"> - цртањем, - редањем илустрација по одређеном редослиједу, - извршавањем упутстава и наређења, - повезивањем одређених илустрација с одговарајућим текстом/или дијелом текста, - означавањем тачних/нетачних (Т/Ф) тврдњи. <p>вербално, нпр:</p> <ul style="list-style-type: none"> - кратким одговорима на питања, - повезивањем ријечи у колонама А и Б (нпр. да се добију колокације), - испуњавањем табела и укрштеница, - довршавањем реченица, - склапањем испретураног текста у смисаону цјелину итд. <p>ПРОДУКЦИЈА:</p> <p>а) ГОВОР Ученици ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> -захтијевати, молити; -давати упутства и наредбе; -учествовати у разговору (питања и одговори) са другим учеником или ученицима или наставником; - рецитовати, пјевати и играти улоге и језичке игре. <p>б) ПИСАЊЕ Ученици ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> -преписивати кратке текстове; -записивати по диктату, -одговарати на питања; -убацивати, подвлачити, редати ријечи у смисаоне реченице; -испуњавати табеле, укрштенице; -довршавати реченице, итд. <p>Ученици ће знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поздрављати на формалан и неформалан начин; -представити себе или друге; 	<p>-упитне придјеве:<i>what</i> (colour);</p> <p>-описне (основне) придјеве, нпр:sad, happy, nice, bad, good, fine, tired, scared, hungry, thirsty;</p> <p>Глаголе</p> <ul style="list-style-type: none"> - Present Simple (потврдни, одрични, упитни облик); - Present Continuous (потврдни, одрични, упитни облик); - помоћни глагол <i>be</i>; -модални глагол: <i>can</i> (потврдни, одрични, упитни облик); <p>Прилоге</p> <ul style="list-style-type: none"> - мјесто, нпр. <i>here, there</i>; - вријеме, нпр.<i>today, now</i>, <p>Приједлоге</p> <ul style="list-style-type: none"> - мјесто, нпр: <i>in, at</i> - вријеме, нпр. <i>at, on, in, after</i>; <p>Бројеве 0-100,</p> <p>Реченице</p> <ul style="list-style-type: none"> -ред ријечи (основни ред ријечи у потврдној, одричној, упитној и заповједној реченици), - <i>There is a ...</i> - <i>There are two ...</i> - императив, 2. лице једнине и множине, 1. лице множине (<i>Let's ...</i>) <p>Осим што ће стално проширивати вокабулар, ученици ће учити да користе:</p> <p>Афиксе, у вези са <u>датим</u> темама и граматиком, нпр: наставак – <i>s;-ing</i>;</p> <p>Антониме, у вези са <u>датим</u> темама, нпр: <i>happy-sad, hungry-thirsty, clean-dirty</i>;</p> <p>Сложенице, у вези са <u>датим</u> темама, нпр: <i>cupboard, wardrobe, shop-window, bus-stop, phone-box</i>;</p> <p>Колокације, у вези са <u>датим</u> темама, нпр: <i>make noise, have breakfast/lunch/dinner, turn on/off the radio/the television, miss the bus</i>, итд.</p>	<p>бољем и успјешнијем развијању постигнућа и вјештина у области изучавања страног језика</p>
---	--	--

<p>- описивати: људе и предмете; боје предмета, тренутне активности, ограничен број расположења и стања;</p> <p>- лоцирати људе и предмете;</p> <p>- говорити о свакодневним активностима и радњама;</p> <p>- бројати људе и предмете (How many .. are there?);</p> <p>- рећи колико је сати (пуни сат, пола сата)</p> <p>- набројати дане у седмици</p> <p>- изразити: способност или неспособност да нешто ураде (<i>I can, ... I can't</i>); идеју припадања (<i>John's book, myhouse</i>).</p>		
---	--	--

ДИДАКТИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ

Настава енглеског језика у основној школи је усмјерена на когнитивно учење. Приликом реализације наставног процеса, паралелно се развијају и усмена и писана комуникација. То значи да се пажња подједнако посвећује развоју свих језичких вјештина: слушању и читању у оквиру разумијевања, говорној интеракцији и продукцији, те писању, и њима се приступа и на интегрисан и на индивидуалан начин.

Програм првог страног језика намијењен је образовању и васпитању у основној школи. Четврти разред представља понављање и утврђивање основних језичких, граматичких структура које су обрађиване током прве године учења, уз одређено циклично понављање и проширивање.

У реализацији наставног процеса, у средишту пажње је ученик и процес учења. Наставник није више једини извор знања, него је, у складу са методолошким постулатима, модел и треба да упућује ученике да користе друге изворе знања и како да уче.

Атмосфера на часу треба да буде пријатна и радна, јер таква атмосфера дјелује подстицајно на ученике. Код ученика треба развијати демократске и емпатичке особине. Наставник треба да развија код ученика самопоуздање и независност, кооперативност, колаборативност, културу дијалога, толерантност, разумијевање и уважавање различитости, мултикултуралности и плурилингвализма.

У наставном процесу, матерњи језик треба користити што је мање могуће, тј. само у ситуацијама када је то крајње неопходно.

Наставник треба да води рачуна да наставу реализује тако да је прилагођена различитим нивоима постигнућа ученика у одјелењу, као и различитим стиливима учења.

Приликом припремања за наставни процес и у његовој реализацији, наставници треба да користе разноврсне и савремене: методе (метода демонстрације, илустрације, рада са текстом, разговора, рјешавања проблема итд), облике рада (рад у пару, рад у групи, индивидуални рад, итд), типове задатака (*underline.., circle.., fill in.., match.., write.., answer.., ask..* итд.) и расположива наставна средства (CD-плејер и компакт дискови са снимљеним аудио материјалом, видео бим, постери, рјечници итд) што омогућава ученицима да увјежбају и што боље усвоје презентоване садржаје, тј. развијање и унапређење језичких компетенција. Наставник треба да подстиче ученике да активно учествују у самом наставном процесу тако што ће им омогућити да и они генеришу неке од додатних материјала који се користе на часу.

Слушање и разумијевање - Наставник треба да користи што разноврсније снимљене прилагођене материјале (које говоре изворни говорници) с циљем оспособљавања ученика да разумије природан говор.

Читање и разумијевање - За развијање ове вјештине треба користити разноврсне изворне прилагођене текстове уз кориштење одговарајуће технике читања. Разумијевање текста се може провјеравати за вријеме или након читања. За провјеравање разумијевања прочитаног текста треба користити разноврсне вјежбе типа допуњавања, повезивања, избора одговора, одговора на питање и сл.

За ове двије вјештине је потребно истаћи да ученици не морају разумјети цијели текст од ријечи до ријечи, али је потребно да разумију текст у глобалу и идентификују потребну информацију у тексту.

Говор - Препоручују се активности које омогућавају стварну размјену знања, информација, идеја, мишљења, било да се ради о активностима дијалошког или монолошког типа. Пожељно је да у активностима учествује што више ученика (рад у пару/групи).

Писање - За развијање ове вјештине може се користити писање кратких састава о темама које су обрађиване у току часова. Ученицима треба указати на важност самог процеса писања и писаног изражавања.

Лексика је један од битних елемената у учењу страног језика. За објашњавање нове лексике, наставници треба да користе контекстуални приступ. Ученике треба подстицати на усвајање парадигми ријечи и колокација.

Код исправљања грешака, наставник треба да буде обазрив. Ученике не треба прекидати због грешака које праве у току усменог излагања. Наставник треба да укаже на њих по завршетку излагања или да се користи методом тзв. корективне повратне информације (corrective feedback). У писаним радовима, наставник треба да означи врсту грешке. Када је то могуће, треба пружити прилику ученицима да сами исправе своје грешке.

Препоручује се писано и усмено тестирање усвојености језичких садржаја, а не директним испитивањем значења ријечи и знања дефиниција или правила. Домаћи рад, као наставак рада у школи, омогућава ученику континуитет у усвајању презентованог градива.

Пројекти - Израда пројеката је веома корисна за ученике у настави енглеског језика. Оваква активност омогућава развијање самосталности и одговорности код ученика. Пројектни задатак треба да је јасно дефинисан, са детаљним упутством за израду и прилагођен способностима ученика. Ученици могу реализовати пројектни задатак индивидуално, у пару или у групи (што зависи од плана рада наставника и договора између ученика и наставника). Завршетак рада на пројекту представљају презентације које ученик/пар/група реализују на часу. Презентације могу бити разноврсне - зидне новине, постери, итд.

Праћење, вредновање и оцјењивање

Приликом оцјењивања ђака, наставници треба да праве разлику између ученог и наученог градива. Учено градиво, на примјер, односи се на препознавање одређених глаголских форми, док научено градиво подразумијева тачну употребу одређених глаголских форми у контексту. Када је ријеч о вокабулару, научено градиво се односи на учениково познавање значења ријечи, док усвојени вокабулар подразумијева употребу ријечи у различитим контекстима.

Праћење, вредновање и оцјењивање ученика је континуиран и сталан процес у настави енглеског језика. Наставници прате, вреднују и оцјењују ученике путем усмених и писаних провјера постигнућа.

-Усмене провјере постигнућа се врше у току реализације наставних садржаја на часовима, тј. рада у пару, у групи и индивидуалног рада ученика. Наставник редовно прати и записује запажања о правилном изговору, јасном изражавању, правилној употреби граматике, богатству вокабулара, начину изражавања, сналажењу у разним ситуацијама. У току полугодишта, наставник треба да најмање два пута оцијени ученика према способностима за учествовање у говорној интеракцији и за усмено излагање.

-Писане провјере постигнућа се реализују кроз низове задатака објективног типа, тестове, контролне радове, диктате и вишеминутне провјере постигнућа, писање кратких састава. Приликом вредновања и оцјењивања води се рачуна о правопису, јасном изражавању мисли, логичком излагању идеја, граматичкој тачности, богатству вокабулара, конструкцији реченица, организацији текста.

На почетку школске године наставници треба да упознају ученике са системом рада и оцјењивања. Поред контролних радова, писаних вјежби, тестова и других врста задатака, оцјењује се ученикова активност на часу. У том смислу би требало избјегавати класично усмено испитивање ученика, већ усмену оцјену извести на основу ученикове активности на часу. Уколико ученик није активан и не одговара на наставничково подстицање да се укључи у рад одјељења, наставник га може усмено испитати и провјерити и вредновати његово знање.

ИСХОДИ УЧЕЊА:

Ученици четвртог разреда основне школе треба да савладају, у говорној и писаној комуникацији, програмске садржаје дате у Наставном плану и програму, развијајући и унапређујући истовремено све језичке вјештине. До краја друге године учења енглеског језика, ученици би требали да активно

употребљавају 180 лексичких јединица, а да препознају и механички усвајају око 250 лексичких јединица (пјесмице, рецитације, и сл). При обради новог градива, не би требало уводити више од 5-6 нових лексичких јединица. Ученици треба да активно учествују у разговору (уз одређену помоћ наставника). Ученици треба да разумију и користе познате свакодневне изразе и врло једноставне фразе које се односе на испуњавање конкретних потреба. Могу да представе себе и друге особе и да одговарају на једноставна питања о себи и другима, и о особама које познају, тј. стварима које посједују. Могу да воде једноставан разговор под условом да саговорник говори полако и разговјетно и да је спреман да помогне.

ИЗВОРИ:

- Уџбеници које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске
- Приручници, граматике и рјечници које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске,

ПРОФИЛ И СТРУЧНА СПРЕМА НАСТАВНИКА И СТРУЧНИХ САРАДНИКА:

Регулисано Правилником о врсти стручне спреме наставника и сарадника у основним школама.

УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ НАСТАВЕ:

ПЕДАГОШКИ НОРМАТИВИ:

-CD player, CD/DVD-ови са снимљеним аудио-визуелним материјалом који прати уџбеник али и други материјал одговарајућег нивоа, тематике и садржаја, рачунар, пројектор и пројекционо платно, рјечници, визуелна средства.